

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2016. január 9.
(szombat)**

Dr. Balla Péter

JÉZUS KRISZTUS A BIBLIÁBAN, ÉS JÉZUS KRISZTUS MA

Énekek: 371, 231, 434

Alapige: Lásd a szövegben

Imádkozzunk!

Köszönjük, Urunk, hogy jelenlétedben lehetünk ezen a délelőttön is.

Áldunk azért, mert egy Mesterünk vagy, Úr Jézus Krisztus.

Köszönjük, hogy megkerestél és megtaláltál bennünket. Felvettél, megtisztítottál és tartsz napról-napra.

Köszönjük, hogy ez lehet a mi hitvallásunk is, nemcsak bizonyosságunk, hogy Jézus Krisztus a mi Mesterünk, mennyei szent bölcsességünk. Ő adatott nekünk szentségül, igazságul, bölcsességül és váltságul.

Köszönjük, hogy akik Őhöz tartoznak, mindent Őbenne kell megtalálniok.

Áldunk, hogy ennek a délelőttnek a szolgálataiban is te lehetsz a közép-pont, Úr Jézus Krisztus. Köszönjük, hogy megismertetted magadat velünk és felragyogtál nekünk.

Kérünk, hogy ez a ragyogás soha el ne múljék, hanem ez adjon nekünk szabadságot, örömet, boldogságot, a szolgálatra való indíttatást, a misszióban való felelősséget.

Könyörülj meg rajtunk, Urunk, és kérünk, hogy dicsőséged még szebben tündököljön a számunkra.

Ámen.

Igei előadások

Dr. Balla Péter, teológiai professzor:

Kedves testvérek, nagyon szépen köszönöm a kedves hívást és azt, hogy a felkérés is arról szól, ami a legnagyobb kincs számomra, hogy Jézus Krisztussal foglalkozhatunk.

Az áhítat sok mindent elővételezett abból, amit mondani szeretnék. Egyrészt a napi igé (Zsid 13,8) egy remek nyitó igé ehhez, de azért is, mert lelki közösség van köztünk régóta, és azt hiszen, hogy a Szentírást ugyanúgy olvassuk, szeretjük, ahogy a gyülekezet lelkipásztorai és tagjai.

Egy olyan útra hívom most délelőtt két összefüggő, de különálló részletben a testvéreket, amely egy kicsit személyes hitvallásszerű. Már annyiban is személyes hitvallásszerű, hogy igéket fogok választani, kiemelni, de még nagyon sok másról is lehetne szólni. Tehát feltétlenül valamilyen módon szűrnom kell, és a gyülekezeti tagok akár maguk is hozzátehetnének már most sok másik kedves igét. Ezek most az általam idehozott igék lesznek. Ennyiben van egyedi jellege.

Abban is megértést kérek, hogy az idővel való gazdálkodás végett lesz olyan, amit tényleg csak röviden említek. Egyébként szerintem a fejünkben levő aranymondásszerű sok ígéről lesz szó. Csak néhány lesz olyan, ahol hosszabban megállok és tényleg egy-egy szavára különösebben is szeretném felhívni a figyelmet, ahol mintegy elemezzük azt a rövidebb szakaszt egy kicsit több percben, mint a többit.

Mind a két előadáshoz azt szeretném előrevetni, hogy a legfontosabb döntések a Szentíráshoz való hozzáállásunkkal megszületnek. Tehát nem a végén szeretném elárulni, hanem inkább az elején, hogy szintén, ahogy az áhítatban is hallottuk, én is úgy olvasom a Szentírást, hogy a teljes Szentírás, Ó- és Újszövetség, Isten írott ígéje. De van benne üdvtörténet, és mi, akik az Új Szövetség népe vagyunk, az Újszövetség felől olvassuk az Ószövetséget. Tehát az ószövetségi szakaszoknál én sem állok meg ott, ami a legérthetőbb kérdés lenne különben, hogy a legelső olvasó, vagy a legelső elhangzott helyzetbeli jelenlevők (pl. egy próféciás ígéné) mit értettek abból, hanem az Újszövetség népe hogyan érti.

Ezt azért bocsátom előre, mert a gyülekezeti tagok kicsi hozzáolvasással egyes textusokról más véleményeket is könnyen találhatnak majd, mint amit én most mondani fogok. Ezt nyílt sisakkal elárulom, hogy ez azért van, mert van sok textusnak egy olyan olvasata, amely a textust csak a kortörténeti beágyazottság alapján szemléli, és nem az üdvtörténetbe beágyazottság alapján.

* * *

A Zsidókhöz írt levelet olvassuk hosszabb ideje a Kalauz szerint, és a *8. fejezetre* hadd utaljak vissza, ahol nagyon bátor jelzőket használ a Szentírás, amikor az Újszövetségről azt mondja, hogy jobb, mint az Ószövetség.

Az előbbiek alapján értitek, hogy Isten ígéje a teljes Szentírás, tehát egy bizonyos szempontból nem használhatjuk, hogy „jobb”: az értékítélet szempontjából, mert egyformán értékes az Isten ígéje minden része.

A szentíró azért fogalmaz mégis így, mert nem lennénk megváltva, ha nem lenne Új Szövetség. Tehát szükség volt az újra. Ezt elemzi hosszan a 8. fejezetben, és ezért mondja ki, hogy „jobb” ígérek alapján tétetett, „különb” — ezt a szót is használja, — „jobb”: több szóval írja le ott a különböző versekben, de leginkább a 6. versnél.

Tehát én is az Új felől olvasom az Ó-t, és ezért bátran megtalálom Jézust az Ószövetségben is. Én is vallom, hogy (ahogy az egyházatyák régen gyönyörűen megfogalmazták:) az Ószövetség az Újszövetségben bomlik ki, és az Újszövetség az Ó-ban benne rejtezik. Előremutat az Ó az Új-ra, és visszamutat az Új az Ó-ra. A kettő elválaszthatatlan már számomra, és a kettőt Jézus Krisztus személye köti össze.

Így induljunk el egy ilyen együttes igeolvasásra ezen a néhány délelőtti percen, és az első hadd legyen mindjárt a protoevangélium, az ősevangélium, a *Mózes első könyve 3. részének 15. verse*. Itt ezt olvassuk: az Úristen mondja a kígyónak: „Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony között, a te utódod és az ő utódja között: ő a fejedet tapossa, te pedig a sarkát mardosod.”

Ebből a versből azt olvasom ki, bármilyen fájdalmas, hogy van bűn és van Sátán. A bűneset története után vagyunk éppen, és a bűneset következményei miatt van nemcsak az, amit az Úr a kígyónak mond, hanem ezután az asszonyt is megszólítja a szülés fájdalmáról. Sok következményét elmondja a bűnesetnek. De már itt, és örüljünk együtt ennek, nem az ítélet önmagában szólal meg, hanem felvillantja, hogy ennek a kígyónak (ez számunkra a Sátán, az ördög) lesz valaki, aki a fejére tapos, aki le tudja győzni.

Talányos kicsit ez a vers. Maguk a zsidó írásmagyarázók, akiknek első rendben saját szövege ez, elismerik, hogy nagyon mély értelmű. Van, aki nagyon egyszerű olvasatot ad neki. Például, hogy a kígyótól miért fél az emberiség, ennek ez egy megokolása. De még a zsidó írásmagyarázók közt is vannak a számomra lélekben közelebb állók, akik fel merik vetni azt, hogy ezek már szimbolikusan előreutálnak valamire. Van, aki szerint ez az emberiség küzdelme a gonosz hatásokkal, mert itt az utód (Károli fordításában: a „mag”) az utódok láncolata értelmében is érthető, de nyilván nekünk, az Újszövetség felől olvasva ez is egy előremutatás az asszony egyetleneszerű magvára, Jézusra.

A *Galata 4,4* röviden — számomra karácsonyi igeként — azt mondja: Jézus „asszonytól született”. Az apostol nem idézi a karácsonyi történeteket — tudjuk jól —, de rengeteg olyan hely van, amely világosan jelzi, hogy ő is ismerte, amit mi karácsonykor olvasunk, az evangéliumi történeteket. Világosan vall arról, hogy *ember* a mi Urunk Jézus, és így egy asszonynak a magva, utóda, asszonytól született.

Ahogy a *Zsidókhoz írt levél 13,8* verse egy „spontán beszúrt” hitvallás, mintha nem tudna ellenállni, hogy bizonyosságot ne tegyen arról a Jézusról, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Nagyon sok ilyen spontán felkiáltás van a Szentírásban. Ezek is nagyon drágák, mert amikor valaki nemcsak valamit levezetve egy logikus lépéssel előre elgondolva ír meg, hanem mintegy nem tud ellenállni egy Isten-magasztalásnak, s úgy kitör belőle — sok ilyen hely van.

Ezek azért még érdekesebbek számomra, mert a hit legbiztosabb talajaira nyúlnak vissza, ami olyan mélyen benne van valakiben, hogy szinte rá gondolás nélkül is elő tud törni belőle.

Egy ilyet hadd említsek:

Megszoktuk, hogy a Római levél végén köszöntések vannak, persze áldás-kívánás is. A *Róma 16* egy nagyon hosszú, egész fejezet; nevekről, köszöntések átadásáról szól. Egyszer csak a *16,20* versben felkiált ugyanilyen közbeszúrt módon az apostol: „A békesség Istene pedig összezúzza a Sátánt lábatok alatt hamarosan. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek!”

Egy ilyen vers számomra talán nem is átgondoltan, de az apostol részéről is az *1Mózes 3,15*-re való spontán utalás. Akiben mélyen ott él az ígéret, hogy „az asszony magva a kígyó fejére tapos”. Ő ismeri Jézust, a Krisztus kegyelmét, és egy lélegzetvételre kimondja: számára a Sátán eltaposása a mi Urunk Jézus Krisztus műve.

Ősevangéliumnak nevezik már az egyházatyák, Iréneusz és másoktól kezdve tényleg korai időktől. Legyen számunkra is kincs és öröm, hogy nemcsak ítélet hangzik el már a bűneset után, hanem elindul az üdvtörténet, az Úr maga gondoskodik a bűnbe esett ember számára a megváltásról. Nem lesz végső győzelem a kígyóé, a kísértőé, az ördögé, a bűnbe vivőé, hanem a bűnt legyőző, az egyetlen büntelen, de teljesen ember, az „asszony magva”, akiben teljesen eljött Isten közénk, aki teljesen Isten volt: Ő, Jézus gondoskodott a bűn megoldásáról és a megváltásról.

Egy másik ilyen nagyon sokat sejtető ígét is hadd olvassak az Ószövetségből. Örülnék, ha nemcsak az apostoloknak adatott volna meg, hogy Mózesrel és Illéssel ott voltak a hegyen, hanem néha mi is, hogy meg tudnánk kérdezni, — de meg kell még várjuk, amikor találkozunk velük. Mert hiszem, hogy Mózesrel is találkozunk az örökkévalóságban. Amíg nem tudjuk őt megkérdezni, addig egyfajta talányossággal hadd olvassam az *5Mózes 18,15* és következőket. Mózes mondja:

„Prófétát támaszt majd testvéreid közül Istened, az Úr: olyat, mint én — őreá hallgassatok! Egészen úgy, ahogyan kérted Istenedtől, az Úrtól a Hóreben, az összegyülekezés napján, amikor ezt mondtad: Nem tudom tovább hallgatni Istenemnek, az Úrnak a szavát, és nem tudom tovább nézni ezt a nagy tüzet, mert meghalok. Akkor az Úr így szólt hozzám: Helyesen mondták. Prófétát támasztok nekik testvéreik közül, olyat, mint te. Az én ígéimet adom a szájába, ő pedig elmond nekik mindent, amit én parancsolok.”

Kiről szól itt Mózes? Ő, aki akkor a népének az egyetlenszerű közvetítője az Úr és a nép között, aki által ígéket kaptunk, aki által a Tízparancsolatot közvetítette az Úr, ő mondja, hogy lesz valaki más, „olyan, mint ő”, őhöz hasonló. Az ő korában nyilvánvalóan nem volt egy hasonló másik, mint ő. Biztos nem arra gondolt, hogy „bár én most szólok hozzátok, de holnap — vagy egy év múlva — egy másik ilyen Mózes-szerű küldött szól hozzátok”. A Szentírás nem fejti ki. Itt áll önmagában ez az ígéret, és azért olvastam ilyen hosszan, mert először Mózes mondja ki ezt a népnek, hogy egy profétát támaszt az Úr, de kicsivel

utána az Úr kimondja ezt magáról, egyes szám első személyben: prófétát támasztok nekik. És az Úr szava folytatódik aztán így: az én ígéimet adom a szájába, ő pedig elmond nekik mindent.

Én ezt is a mi Urunk Jézusra való utalásnak tekintem, és nagy örömöm, hogy a szentek gyülekezetében nem vagyok ezzel egyedül, mert ezt már az első keresztyének is így olvasták. Nem minden ószövetségi ígéretnek van világos megerősítése az Újszövetségben, de nagyon soknak van. És ezeknek én különösen is örülök, mert, ha az első keresztyének már Jézusra alkalmazva olvastak egy ígét, a Szentírás számomra kánon: Isten ígéje, az a mérce, ahogyan az első keresztyének olvasták az Ószövetséget, ezért én is úgy szeretném olvasni.

Emlékeztetem a testvéreket arra, hogy Péter apostol a *Cselekedetek* könyvében egy nagy beszédben, a 3. részben, utal világosan erre a mózesi ígére. Olvasom a *Cselekedetek könyve 3,21* és következő verseit. Jézusra utalva mondja Péter apostol beszédében:

„Őt azonban az égnek kell befogadnia addig, amíg a mindenség újjáteremtése meg nem történik, amiről Isten öröktől fogva szólt szent prófétái szája által.

Mózes ezt mondta: Prófétát támaszt nektek testvéreitek közül az Úr, a ti Istenetek, olyat, mint én: órá hallgassatok mindenben, amit csak mond nektek. És aki nem hallgat erre a prófétára, azt ki kell irtani a nép közül.

A próféták is — Sámueltól és az utána következőktől fogva —, akik csak szóltak, mind ezekről a napokról jövendöltek. Ti vagytok a fiai ezeknek a prófétáknak, és annak a szövetségnek, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor így szólt Ábrahámhoz: És a te magodban áldatik meg a föld minden nemzetsége. Isten elsősorban számotokra támasztotta és küldte el Szolgáját, hogy megáldjon titeket, ha ti megtértek gonoszságaitokból.”

Egyrészt nagyon világosan idézi a mózesi utalást az 5Mózes 5,15-18 versekből, másrészt összevontan idézi, hogy Mózes mit mondott, és azt, hogy az Úr pedig világosan megmondta, hogy erről a megjövendölt prófétáról lehet csak elmondani, hogy mindenben azt hallgassátok, amit ő mond. Mert az Úr adja az Ő ígéit a szájába.

Világosan megjelenik itt is, hogy ez a „küldött” vízvázlató lesz. A hozzá való viszonyulástól függ az ember sorsa. Erre a prófétára utalva mondja (mert ez egy idézet, tehát a próféta szó szerepel Jézusról, de Ő nemcsak próféta, hanem Isten Fia is): „aki erre a prófétára nem hallgat, azt ki kell irtani a nép közül” — ez tehát idézet az Ószövetségből. Ez az ítélet, a kárhozat megjelenítése. De aki hallgat rá, az megtér a maga gonoszságából, az ilyen embert Ő megáldja, és ezt a csodálatos alkalmazást Péter mondja a hallgatóknak: „Isten elsősorban számotokra támasztotta és küldte el Szolgáját.”

Itt még egy szóra hadd utaljak: a görög nyelvben ez a „támasztotta” kifejezés egy szellemes, mondhatom zseniális apostoli exegézis, mert a „prófétát támaszt nektek az Úr” is a Septuagintában, az Ószövetség görög fordításában ezzel a szóval van kifejezve. Ez valóban az „oda állít, küld és támaszt” értelemben is olvasható, de a „feltámasztásnak” is a szava az Újszövetségben ugyanez a görög szó. Itt Jézusra ezért már kétértelműen tudja használni: Ő az, akiről az

Ószövetség azt mondta, hogy „támasztok” majd egy új ilyen prófétát, és Ő az, aki nemcsak mint egy ember, testvéreitek közül való, tehát a teljesen ember-voltát is megvallja, hanem akit „föl is támaszt” az Úr — és ezzel pedig az Ő Isten-voltát vallja meg egészen világosan.

Megjelenik még egy szép motívum itt, a „Szolga”, és a Bibliát szerető gyülekezet, ti azonnal arra asszociáltok ezzel, hogy „az Úr szenvedő szolgája” is a mi Urunk Jézus. És „az Úr szenvedő szolgája” több helyen is előfordul az *Ézsaiás* könyvében. Én most hadd olvassak az *53. részből* néhány verset, amelyek számunkra az Úr Jézusra előremutató igék (az 5. verstől, kihagyásokkal):

„Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen... A bűnösök közt adtak sírt neki, a gazdagok közé jutott halála után, bár nem követett el gonoszságot, és nem beszélt álnokul... De ha fel is áldozta magát jóvátételül, mégis meglátja utódait, sokáig él. Az Úr akarata célhoz jut vele... Igaz szolgám sokakat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket..., sokak vétkét vállalta magára, és közben járt a bűnösökért.”

Ez egy „az Úr szenvedő szolgájáról” szóló szakasz. Több is van egymás közelében az *Ézsaiás* könyvében, a 42. résztől indulóan. De a csúcspontja itt az 53. fejezet.

Emlékeztek jól, hogy amikor Fülöp evangélista az etióp kincstárnok mellé szegődik, aki éppen Bibliát olvas, egy ézsaiási szakaszt (ApCsel 8,28.32): én most kihagytam imént az ézsaiási szakasz felolvasásakor, de remélem, ti várátok, hogy ugyanebből az általam most átugrott egyik versben olvassuk ezt: „Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő nem nyitotta ki száját” (Ézs 53,3 — erre utal ApCsel 8,32).

Azaz teljesen világos, hogy az *Ézsaiás* 53. részt olvasta az etióp kincstárnok. Felteszi a kérdést, ami az *Ézsaiás* könyve óta a mai napig minden Biblia-olvasó és magyarázó kérdése: „Kiről mondja ezt a próféta? Önmagáról vagy valaki másról?” (ApCsel 8,34). És azt olvassuk, hogy Fülöp „az Írásnak ebből a helyéből kiindulva hirdette neki Jézust” (ApCsel 8,35).

Tehát az Újszövetség ezt a szakaszt Jézusra mutató igeként olvasta.

Hadd tegyem hozzá: ha nem tudnánk Jézusról, akkor is vajon lehetne-e egy „csak emberről” elképzelnünk ezeket a szavakat: Ő nem volt bűnös, és mások bűneit pedig magára vette, elhordozta, és megváltást szerzett? Tehát ha nem jött volna Jézus, akkor szerintem még mindig várnunk kellene ennek a próféciónak a beteljesedésére. Jézuson kívül nem tudom elképzelni senki másban a beteljesedését ilyen szavaknak. Egy ilyen ígét én nem tudok csak kontextuálisan megelégedve magyarázni, hogy majd valaki hazavezeti a népet a fogságból. Bármilyen nagy üdvtörténeti szereppel is van még sok-sok küldötte egyébként az Úrnak az Ő népében, ilyen szavakat nem lehet a legnagyobb hazafiról, asszírok vagy bármilyen más nép rabságából őket felszabadító katonáról stb. elmondani.

Még egyszer mondom: örülök, hogy maga az Újszövetség világosan jelzi: Jézus első követői az Úr szenvedő szolgáját Jézusban látták. És ezeket az igéket is Őreá alkalmazták.

Akkor hadd válasszak ismét egy olyat, amit Péter apostol egy kicsivel előbb, — most a 3. részben olvastuk a Mózesre utalást, — a pünkösdi beszédében a *Cselekedetek könyve 2. részében* idéz. Nagyon jól ismert igék. Hadd olvassam föl. Beágyazva, amikor a zsoltárból fog egy motívumot magyarázni Péter apostol (ApCsel 2,22-28):

„Izraelita férfiak, halljátok meg ezeket az igéket! A názáreti Jézust, azt a férfiút, akit az Isten igazolt előttetek erőkkel, csodákkal és jelekkel, amelyeket általa tett az Isten közöttetek, ahogyan magatok is tudjátok, azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti a bűnösök keze által keresztre szögeztétek és megöltétek. De őt Isten feltámasztotta, feloldva a halál fájdalmait, mivel lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa őt. Mert ezt mondja róla Dávid: Az Úrra tekintek szüntelen, mert jobbam felől van, hogy meg ne tántorodjam. Ezért örül a szívem és ujjong a nyelvem, és még testem is reménységben fog nyugodni, mert nem hagyod lelkemet a holtak hazájában, nem engeded, hogy Szented elmúlást lásson. Megismerteted velem az élet útjait, betöltesz engem örvendezéssel a te orcád előtt.” — Ez tehát a 16. zsoltár egy részlete.

Ha elolvassuk csak a 16. zsoltárt önmagában, hasonlóan a 1Mózes 3-hoz és az 5Mózes 18-hoz, ott, azon a helyen nem világos még, hogy kiről van benne szó. Még azt is elmondom, hogy van olyan zsoltár-magyarázat, és védhető a kontextusban, abban a korban megálló magyarázatként, hogy Dávid király a maga szorult helyzetből való kiszabadulásáért ad hálát. És ez is igaz.

De hogyan olvasták a 16. zsoltárt az első keresztyének? Folytatódik Péter apostol pünkösdi beszéde így (ApCsel 2,29-31): „Testvéreim, férfiak! Hadd szójak nektek nyíltan ősatyánkról, Dávidról: meghalt, eltemették, és sírja is nálunk van mind a mai napig. (Azaz ő nem támadt fel — de folytassuk az idézetet:) De próféta volt, és tudta, hogy Isten esküvel fogadta neki, hogy véréből valót ültet a trónjára — (ez a Nátán általi próféciára: a 2Sámuel 7,12-16-ra utal), — ezért előretekintve, a Krisztus feltámadásáról mondta azt, hogy nem marad a holtak hazájában, és teste sem lát elmúlást.”

— Így olvasták az első keresztyének az Ószövetséget. Ezért legyünk mi is bátrak, és ha olyan kommentár, magyarázat kerül a kezünkbe, amely ezt megpróbálná tiltani, szeretettel mondjuk azt: köszönöm szépen, de nem fogadom el a te tiltásodat, kedves kollega — értjük, most egy kortárs könyvről beszélek —, mert az Újszövetség felől olvasom az Ó-t, és nekem az a mérce, ahogy a Szentírás önmaga magát magyarázza. És a Szentírás egyik helye, ha egy másikat megvilágosít, én azt a magyarázatot fogadom el, és ezért az én Uram Jézusra értem az Ószövetség sok-sok kiemelkedő igéjét.

Ahogy mondtam, nagyon sok ilyent találnak még a testvérek. Én már csak egyet említek az Ószövetségből, hogy az Újszövetségre is rátérhessünk az előadás második felében. Ez pedig a 110. zsoltár.

A 110. zsoltárt mennyiségre nézve a legtöbbször idézi az Újszövetség. Talán nem várnánk, hogy egy zsoltár az, ami az Ószövetségből a legtöbbször előfordul az Újszövetségben. Az az oka ennek, hogy két markáns verse van, megint nagyon nehéz versek egyébként: az 1. és 4. verse. Az első: „Így szól az Úr

az én uramhoz: Ülj a jobb kezem felől, míg ellenségeidet lábad zsámolyává nem teszem!”

Egy dávidi zsoltárban Dávid azt mondja: „Így szól az Úr” — ez világos, hogy Isten — „az én uramhoz”. Tehát valaki még kell legyen Dávid és Isten között, akiről szól ez a zsoltár. Így folytatódik: „ülj a jobb kezem felől”, — ez a motívum olyan sokszor van Jézusra alkalmazva az Újszövetségben, hogy ezért valóban a legtöbbször idézett ószövetségi könyv, vagyis fejezet, részlet, az a 110. zsoltár.

De a másik és szintén nagyon talányos vers, ugyanilyen közbeszúrással, (bár tudnánk, hogy mi futott végig Dávid gondolataiban, mikor ezt a zsoltárt írta!) a 4. versben minden előzmény nélkül azt mondja: „Megesküdött az Úr, nem bánja meg: Pap vagy örökké, Melkisédek módján.”

Melkisédek még egyetlen egyszer fordul elő az Ószövetségben: az 1Mózes 14-ben. Ábrahám tizedet adott neki, és ő pedig megáldotta. Összesen három vers szól erről a kis jelenetről (18-20. versek). Nem hallunk róla századokon át. Aztán Dávid egy mondatban egyszer csak megemlíti valakiről, hogy ő pap a Melkisédek rendje szerint, „Melkisédek módján”.

Most hadd ne dramatizáljam, hogy ez botrányosnak is tekinthető. Dávid király tudja jól, hogy az ő korában az ároni papság a mi papságunk. Tehát nekünk van egy kialakult kultuszi rendünk. És nem órá, és nem a lévítákra, hanem erre a származás nélküli idegenre, aki Sálem királya, a Felséges Isten papja, Melkisédek — órá utalva mondja, hogy van még nekünk egy „örökkévaló papunk” Melkisédek módján!

A Kalauz szerinti napi igékben nemrég olvastuk szintén a Zsidókhöz írt levélben (az Újszövetségnek csak ez az egy könyve, a Zsidókhöz írt levél ragadja meg ezt a motívumot), hogy az Újszövetség teljesen világosan Jézus Krisztusra alkalmazza a melkisédeki papság igéjét a 110. zsoltárból.

Ugyanúgy olvasom én is teljesen a Zsidókhöz írt levelet, ahogy e Gyülekezet lelkipásztora, Géza testvérem a nyitó áhítatban magyarázta a Zsid 13,8-at. Ez egy fantasztikus, csodálatos megerősítés, hogy ezért nem kell az ószövetségi liturgiához és áldozati kultuszhoz visszatérnünk. A Zsidókhöz írt levél első címzettjeiről beszélek most: Mert van egy olyan főpapunk, akinek nem kell többször bemutatnia az áldozatot, mert még a legnagyobbaknak is — érvel a Zsidókhöz írt levél — önmagáért is, még a főpapnak be kellett mutatnia, mert ő sem volt bűn nélkül való (Zsid 5,1-3). Egy valaki volt, aki bűn nélkül volt (Zsid 9,14), és ezért, amikor Ő önmagát föláldozta, az egyszer s mindenkorra való áldozat (Zsid 9,25-28). Az egy tökéletes áldozat. Nem kell megismételni a korábbi (Zsid 10,8-18).

A Zsidókhöz írt levél írója ebben a minden háttér nélküli Zsoltár 110,4-ben a Jézusra való előre utalást látott. Mert miért jobb a Melkisédek rendje szerinti főpap, mint az Áron rendje szerinti? Mert az Áron rendje szerinti áldozatot újra meg újra meg kellett ismételni, és azt nem bűn nélküli papok mutatták be. Itt az egyetlen bűn nélküli való, önmagát áldozta fel, és ezzel megváltást szerzett. Nem kell többet az áldozatokat megismételni. Az egyszer s mindenkorra

tökéletes megváltás képe most itt: pap vagy te örökké a Melkisédek rendje szerint (Zsolt 110,4).

Érzitek, hogy miért szeretnék még több időt eltölteni Mózesrel, Illéssel — és az Újszövetségből Péter apostollal, Pállal és a többiekkel? Mert ők úgy olvasták a Szentírást, hogy annyira benne éltek — ha szabad így mondanom —, hogy néha a legváratlanabb helyeken is ószövetségi igék jutottak eszükbe, és azt a mi Urunk Jézusra és az Ő követőire, a Lélek kitöltésére, tehát újszövetségi üdvtörténeti eseményekre alkalmazták.

Hadd térjünk át az Újszövetségre, és még itt is lesz egy-kettő olyan, ahol most már a visszautalás értelmében, az Ő-ra ismét rátekintünk.

A karácsonyi történetre hadd utaljak. Mi mindig azt mondjuk, hogy a mi Urunk Jézus neve az, hogy *Jézus*: „mert Ő szabadítja meg népét annak bűneiből”. *Krisztus*: felkent, Messiás. Így van. Miért nem mondjuk gyakrabban, hogy a mi Urunknak volt még egy harmadik neve is. Ez teljesen világos a *Máté 1,23* szerint: „és Immánuélnak nevezik majd”, és itt idézi az *Ézsaiás 7,14*-et.

Tehát volt még egy neve a mi Urunknak azért, mert sok száz évvel korábban egy prófécia elhangzott az Immánuélról, aki szűztől születik, és ez az Immánuél most már nem a nevével, hanem ezzel a kifejezéssel az evangélium végén is megjelenik abban az ígéletében, hogy: „Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Születésekor elhangzik róla ez a neve is: Immánuél, „ami azt jelenti: Ve-lünk az Isten” (Mt, 1,23; Ézsaiásból idézve), és ezt Jézus annyira vállalta, hogy az utolsó mondatai egyikében is utalt még rá, mielőtt elment közülünk a földről, hogy én így betöltöm azt, hogy Immánuél is vagyok: Énbennem veletek van Isten, és én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ezt még, mondhatnánk, Máté evangélista vallja az evangéliuma elején, mert a csecsemő Jézusnál hangzik ez el. De Jézus is vallott a maga és az Ószövetség kapcsolatáról.

Most csak kettőt hadd említsek: az egyik egy nagyon jól ismert szakasz a Hegyi beszédből, amikor többször is ezt olvassuk „megmondattam a régieknek: ... én pedig azt mondom nektek” (Mt 5,21-48). — Ha megnézzük, ezek a jézusi igék soha nem relativizálják — vagy nem teszik használaton kívülivé — az Ószövetséget, hanem radikalizálják annak üzenetét. Még nehezebben betartható voltukat vallják meg, mert a „ne ölj!” azt is jelenti: „ne gondoljak haraggal” az én atyámfiaira (Mt 5,21-22). Nem a végbevitt tettet tiltja csupán, hanem az oda-vezető útra el se indulj, és a te gondolatod se induljon már el abba az irányba, hogy haraggal nézel a másik emberre!

Ugyanígy a paráznaságnál: „Ne paráználkodj! / Ne törj házasságot!” — „kívánsággal se nézzél a nem-feleségedre!” (Mt 5,27-28)

Szóval Jézus annyira betölti a Törvényt, hogy valójában a Tízparancsolatnak is olyan magyarázatot ad, amely csak az Ő jelenlétében, az Ő erejével tölthető be. Az ember maga reménytelen vállalkozásként olvasná, hogy mit kell tenni a parancsolat szerint. De jó, hogy a Hegyi beszédet maga a mi Urunk Jézus mondta el, aki erőt is ad a betöltéséhez!

E szószelekről sokszor szolgált az én nagyon szeretett tanár-elődöm: Bolyki János professzor úr is. Tőle tanultam, hogy a Hegyi beszéd az ajándék-etika, mert az elején a boldog-mondások állnak. Tehát minden arról hogy mit vár Isten tőlünk, hogy mit tegyünk, az azután jön, hogy Ő már megajándékozott minket a boldog-mondásokkal, mert ezzel nyitja Jézus a Hegyi beszédet. A Hegyi beszéd nem választható el attól, aki elmondta.

Tehát Jézus alkalmassá tesz a betöltésére. Hozzá kell menekülni, ha úgy szeretnék élni, ahogy a Hegyi beszéd azt elvárja tőlünk.

Ha már a Hegyi beszédet említem, akkor még hadd mondjak annyit: a *Máté evangéliuma 5. rész 16.* versében azt mondja Jézus a tanítványainak, mint feladatot: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” Azaz nem veszi le rólunk Jézus azt a felelősséget, hogy nem mindegy, hogy hogyan élünk.

Tehát a külső világ Jézushoz találásának meghívó emberei mi vagyunk, és hogy hogyan élünk, ez el tud választani embereket Jézustól, vagy el tud vezetni hozzá. Ne halljuk félre, reformáció népe, hogy a jócselekedetekről van szó. Igen, erről van szó, de természetesen nem az üdvösségszerző jócselekedetekről, hanem az üdvözült ember, Jézus tanítványa életében van helye a jócselekedeteknek. Az *Efézusi levél 2,10* versében ezt így írja Pál apostol: „Mert az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk”.

Tehát a megváltott, a Jézusban hívő ember hálaból a jócselekedet gyümölcseit termi, és ezzel hív oda Jézushoz másokat. Mert ha valaki tényleg jézusi lelkülettel visz végbe jócselekedetet, akkor nem őt fogják ezért megdicsérni, mert akkor látni fogják, hogy ez egy bizonyágtétel maga: ez a hála az én Megváltóm felé. Ezért látván a ti jócselekedeteiteket, dicsőíteni fogják a ti mennyei Atyátokat.

Jézus ilyen követőknek hív bennünket. Fogadjuk el tőle a bűnbocsánatot, a megváltást, az Ézsaiás 53 betöltését; az egyetlen bűn nélkül valóként Ő ezért jött, hogy nekünk bűnbocsánatot és megváltást szerezzen. Ezután hálaból az életünkkel mutathatjuk meg, hogy milyen nagy Ő nekünk. Amikor Őt nagyon szeretjük, és ezért szeretnénk Őt követni, akkor ez lesz a mi bizonyágtételünknek a hitelesítője. Mert különben, igen, keresztyénekre nézve, bocsássátok meg, így mondom: meg is botránkozhatnak az emberek, és sajnos olyat is tudunk tenni, ami miatt nem fogják dicsőíteni a mennyei Atyát.

Óriási a felelősségünk. Nagyon nem mindegy, hogy hogyan élünk. Nem az üdvszerzés terén, hanem a kegyelemből elnyert üdvért való hála terén a jócselekedeteknek is helye van a református keresztyén ember életében is.

Akkor hadd térjek még rá Jézus egy-két olyan — műfajilag szólok — „szavára és tettére”, amelyből Őt az Újszövetségben leginkább megismerjük. Itt is számtalan más ígét lehetne még hozni, és csak néhányat emelek ki a szavai közül.

Csak János evangélista őrzi meg nekünk — és örüljünk ezért, hogy négy evangélium van, melyek egymást kiegészítik — az „én vagyok” mondásokat. Hét

„én vagyok” mondás van. Én ebből most csak egyet emelek ki, a *János 14,6*-ot: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak én általam.”

Azért említem ezt, mert bizonyosságot szeretnék tenni arról, hogy van *biztos út* az Atyához, és ezért van értelme a missziónak. Azért beszélünk embereknek Jézusról, mert rajta keresztül az Atyához el lehet jutni. Fogadjátok szeretettel, nem az én másokat irigyként kizáró szavamként, hanem az ige üzeneteként: Senki sem mehet az Atyához, csak Jézus által. Azaz mi akkor szeretjük jól a felebarátainkat, ha Jézushoz vezetjük őket. Sok más módon kifejezhetjük a szeretetünket: gondoskodás, kímélet, segítség — mindenféle módon, de az igazi szeretetünket még nem tudtuk eljuttatni hozzájuk, ha eltitkoljuk előlük, hogy Jézus által lehet eljutni az Atyához.

Hadd mondjam most nagyon-nagyon zárójelesen, és minden szívbeli szeretetemmél a zsidó nép tagjai iránt, hogy én így látom, hogy a zsidó származású embereknek is Jézus által van útja az Atyához. Egy Pál, aki Gamáliel-tanítvány, tehát kiváló, a zsidóságban felnövekedettek között a legkiválóbbak közé tartozó ember volt, egy Pál apostol is eljutott oda (ezek az ő szavai), hogy „kárnak és szemétnak” ítélt minden korábbi az ő Ura, Jézus Krisztus megismeréséhez képest (Fil 3,7-9). Tehát én még hadd hívjalak erre is, hogy csak szeretet lelkületével, csak így, de a Jézus Krisztushoz kell hívni még a mi zsidó származású testvéreinket is. — Hozzáteszem ehhez, hogy ahogy Géza lelkipásztor testvérem olvassa, én is úgy olvasom az Ószövetséget. Azaz mi bátran beszélhetünk úgy Jézusról, hogy ez a ti várt Messiásotok. Itt nem valakit ráerőszakolunk arra a népre, csak szeretettel hívjuk, hogy lássák már meg, akit különben közülük nagyon sokan a jelenben is nap mint nap csodálatosan növekvő számmal elismernek: Jézusban a várt Messiásunk jött el. Akit szeretünk, a szeretet lelkületével, de Jézushoz kell hívünk.

Ő biztos út az Atyához, de nem tagadhatjuk el a mondat másik következményét, hogy *más út nincs az Atyához*. Ez világosan következik a *János 14,6* versből.

Van egy olyan hely a *Máté 12*-ben, ahol Jézus még a prófétákhoz is hasonlítja magát, és Jónáshoz képest is azt mondja: „nagyobb van itt Jónásnál” (Mt 12,41).

Azért örülök a *Máté 12*-beli Jónási utalásnak, mert az is világos, hogy maga Jézus az Ő feltámadása előjelének látta Jónásnak a hal gyomrában való három napját. (Az ne zavarjon minket, hogy nem kell ez háromszor 24 óra legyen. A Szentírás alapján jól tudjuk, hogy a megkezdett időszakok része mindig a bibliai korban annak az időszaknak, amiről szó van. Tehát az első napnak számít az első nap délutánja e, a harmadik nap pedig már a harmadik nap kora hajnalával elkezdődik. Tehát péntek délutántól — most nagypéntekről beszélek — húsvét hajnaláig ez három napnak számít. Itt most nem a matematikai számokat kell keresnünk.)

Szóval a „nagyobb van itt Jónásnál” számomra igenis azt jelenti, hogy Jónás ebbe az életbe szabadult meg, de aztán Jónás egyszer ugyanúgy meg kel-

lett, hogy haljon, mint minden más ember. Ő jelt adott, egy előkép volt arról, aki egy olyan feltámadással támadt fel a halálból, hogy megdicsőült testben többé, „másodszor” nem halt meg itt a földi életben. — „Nagyobb van itt Jónásnál!”

Azt is mondta a mi Urunk, hogy „nagyobb van itt a templomnál” (Mt 12,6). Ez nagyon nehéz mondás. Jézust nagyon sokszor támadták ezért, és sok vita-beszéd is alakult ezzel kapcsolatban, hogy pl. miért gyógyít szombatnapon. Igen, Ő meg akarta mutatni — az Ő szavai ezek —, hogy „a szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért” (Mk 2,27).

A Tízparancsolatot adó Úr minket akar védeni például a nyugalom napja parancsával, de embertelenség nem következhet belőle, a bajba jutott emberen nem segítség nem következhet belőle. Jézus „megtöri” a szombatot, de ezt nem jó így mondani. Jézus *az eleve elrendelt értelmét tölti be* az Ószövetségnek, amely mindig a megmentésért, a szabadításért, végső soron pedig a váltáságért van. Ő sokkal jobban betölti a szombatot, mikor szombatnapon gyógyít, mint az, aki nem megy el x-métert.

Mi a szombat igazi üzenete, elvárása és értelme? Az ember megmentése, java, és ezért Jézus sokszor igen demonstratívan jelzi, hogy szerinte máshogy kell azt értelmezni, mint ti, kedves „kortársaim”. Ezért, így mondja, Őbenne, Jézusban, nagyobb van itt a templomnál, ami akkor tényleg az Isten — ember közti kapcsolat szimbolikus központi helyét jelentette.

Végül néhány szót az Ő tetteiről, mert nem lehet ezt kihagynunk. Géza testvérem is utalt Keresztelő Jánosra.

Hadd emlékeztesselek benneteket arra, hogy Keresztelő János egyszer maga a börtönből követeket küldve megkérdezte Jézustól, hogy Ő-e az, aki eljövendő, vagy mást várjunk? Jézusnak nem az a válasza, hogy igen vagy nem. — De egyszerű lett volna! — Hanem azt mondja: mondjátok meg neki, hogy mit láttok: A sánták járnak, a vakok szemei megnyílnak, a szegényeknek az evangélium hirdettetik (Mt 11,5 — *Ézsaiás 35-5-6-ból és 61,1-ből* való idézet).

De ahogy Jézus a názáreti zsinagógában (*Lukács 4,18-21*) magára alkalmazta az *Ézsaiás 61. elejét*: „Az Úrnak Lelke van énrajtam, mert felkent engem”..., és azután jönnek ezek az igék, úgy Keresztelő Jánosnak is ezt üzeni vissza. Azaz Jézus a tetteivel vallott arról, hogy Ő Isten egyetlen Fia és küldötte közöttünk, és *nekünk kell eldönteni, hogy Őt ekként befogadjuk-e*. Ő nem ráerőlteti magát másra, hanem *benne való hitet vár az emberektől*. És még Keresztelő Jánosnak is ezt magának kellett ott a börtönben eldönteni: kinek vallom én Jézust? Látom, hogyan él. Egy nagy próféta? Egy visszatért Il-lés? (Most máshonnan veszek egy jézusi kérdést: a „kinek mondanak engem az emberek?” — Cézarea Filippinél; Mk 8,27) — Vagy pedig Ő az egyetlen Fia közöttünk Istennek.

Biztos vagyok benne, hogy Keresztelő Jánossal találkozni fogunk a mennyben. A Biblia nem írta le, hogy mit válaszolt azután. Biztos vagyok benne, hogy tudta, hogy: *neked kell kimondanod az „igen”-t*. — Azt, hogy megüzenem a tanítványokkal, hogy igen, én vagyok, nem kell mást várni,... nem így oldotta meg Jézus, hanem elmondta, hogy itt az én messiási működésem, és hinni kell bennem.

Ide sorolom a virágvasárnapi bevonulást. Ott Zakariás próféciája töltetik be (Zak 9,9; Mt 21,4-5). Tehát ahogy élt, tetteivel számtalanszor vallott arról, hogy Ő kicsoda, *de az embereknek maguknak kellett eldönteniük, hogy kinek vallják Őt*, és számukra Ő-e Isten Fia. — És lehetett sajnos „nem”-mel is dönteni. Látunk erre nagyon sok példát az Ő földi életében.

Az Ő csodái egyébként az Ő Istenfiúságának elválaszthatatlan elemei voltak. Ezt látjuk a *Márk 2-ben* egy béna ember meggyógyításánál, ahol világosan kimondja: „Megbocsáttattak a te bűneid...Azért pedig, hogy megtudjátok, az Emberfiának van hatalma bűnöket megbocsátani a földön — így szólt a bénához: Neked mondom, kelj fel, vedd az ágyadat és menj haza!” (Mk 2,5.10-11) A csoda nem önmagáért van. A csoda azért van, hogy az emberek meglássák, hogy csak Jézusnak van hatalma bűnöket megbocsátani. De ez a Jézus él!

És most ide érkezem el, és itt egy kis szünet lesz a két előadás között. Azért van értelme a mai második előadásnak, mert ez a Jézus nemcsak meghalt nagy-pénteken megváltó halállal, hanem föltámadott. Megjelent tanítványainak.

Igen, annyira igazad van, Géza testvérem, hogy emlékszünk: még annak is voltak szemtanúi, hogy Jézus mennybe ment, és nemcsak a földi működésének. Az *ApCsel 1,9-11* szerint szemtanúk láttára ment a mennybe. Még a mennybemenetelnek is voltak szemtanúi. Ez a mennybe ment Jézus ma is él; és ha karácsonnyal kapcsolatban így mondjuk: „az Ige testté lett”, akkor a mennybemenetelről ezt mondhatjuk: a test ismét teljesen Igévé lett. És mivel Ő él, ezért lehet beszélni pár perc múlva arról, hogy „Jézus Krisztus ma”.

Őrizzük a szívünkben azt a sok ígét —, és ennél sokkal több van, mint amit ma elmondtam —, amelyeknek ez a lényege: van egy biztos utunk az Atyához, a bűneinket megbocsátó, megváltó Jézus. Járjunk ezen az úton, és ha mi hűen követjük Őt, akkor hívhatunk hiteles bizonyágtétellel másokat is az Ő követésére.

Az első részt így most lekerekítjük.

* * *

Az előbb utaltam a *Cselekedetek* könyve elejére, hogy az Ő mennybemenetelének is voltak tanúi, mert „szemük láttára” emeltetett fel (*ApCsel 1,9*). Most hadd térjek vissza még a *Cselekedetek könyvének első három versére*.

Miért van értelme beszélünk arról, hogy „Jézus Krisztus ma”? Így indul a *Cselekedetek* könyve: „Az első könyvet arról írtam, Teofiloszom, amit Jézus tett és tanított kezdettől fogva egészen addig a napig, amelyen felvitetett, miután a Szentlélek által megbízást adott az apostoloknak, akiket kiválasztott. Szenvedése után sok bizonyítékkal meg is mutatta nekik, hogy ő él, amikor negyven napon át megjelent előttük, és beszélt az Isten országa dolgairól.” (*ApCsel 1,1-3*)

És halljuk az *ApCsel 1,9-11* verseket: „Miután ezt mondta, szemük láttára felemeltetett, és felhő takarta el őt a szemük elől. Amíg távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, akik ezt mondták: Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok Őt felmenni a mennybe.”

E mondatok két szava, kifejezése között élünk: „felemeltetett”, és: „úgy jön el”. Élő Urunk van, aki azonban most más létformában van, mint amikor köztünk járt-kelt testet öltvén. De Ő él, feltámadt, mennybe ment, és várjuk visszajövetelét, és ez lehet 2000 év, de lehet még hosszabb. A kettő között élünk üdvtörténeti szempontból. Nem várunk semmi újabb kijelentést.

Ezért, bár arról szólok most, hogy „Jézus Krisztus ma”, előre elárulom most is, hogy a Szentírással fogunk továbbra is foglalkozni, mert nincs más forrásunk arról sem, hogy ma Ővele milyen lehet a kapcsolatunk. Nincs valamilyen „kívül való” különleges tudás, amely valami módon, valakik által őrizve juthatna el hozzánk. Az írott ige megőrzött mindent, ami elég nekünk az Ővele való mai kapcsolatunkra nézve is. Amely alapján, amint láttuk is, várjuk az Ő visszajövetelét.

Az első igeegyüttes, amely alapján szólni szeretnék erről, a „búcsúbeszédei” a mi Urunk Jézusnak. *János 14-16 fejezetei ezek, és a 17. fejezet*, a „főpapi ima” is tartalmilag ide számít. Itt szól Jézus a Pártfogóról. Ha meghalljuk ezt: Pártfogó, azonnal hadd tegyünk egy tesztet: ki az, akinek a Szentlélek eszébe jut? Látom, sokaknak. Második teszt: ki az, akinek Jézus Krisztus eszébe jut? Látom, szintén sokaknak! Remek, Bibliás gyülekezet!

Mert az *1János 2,2*-ben világosan benne van, hogy Jézus is Pártfogó: „van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus”. Ha megfigyeljük, hogy Jézus hogyan szólt a Szentlélekről, akkor ezt olvassuk a *János 14,16-ban*: „*Másik Pártfogót ad nektek.*” Tehát így igaz. Jól tettük fel a kezünket az első kérdésnél is, mert a Szentlélek: Pártfogó. Jézus annak nevezi. De nemcsak a Szentlélek az, hanem Jézus is — és ez nemcsak szójáték. Az egész, amit most mondani szeretnék, erre épül tulajdonképpen. Jézus ma *a Lélek által* van jelen közöttünk. De megfordítva is fontosnak tartom, hogy értsük: a Szentlélek által *Jézus* van ma közöttünk, csak egy másik formában. Nem a testet öltött, a názareti utcákon sétáló, Galileában élő, a Jeruzsálembé felmenő Jézus, amikor 33 évig tényleg emberként is itt volt közöttünk.

Maga Jézus mondja itt búcsúbeszédeiben. Mert hogy szól a pártfogó Szentlélekről? Ilyen kifejezéseket olvasunk (a *János 14,26* verse:) „Eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.” Tehát nem új üzeneteket fog mondani a Szentlélek, hanem Jézus Krisztust fogja újra és újra megszólaltatni bennünk.

Nagy-nagy alázattal mondom: én tanulom most ezt, higgyétek el, elsősleg, de fogadjátok el most tanácsként: ezért kell igéket megtanulni, drága gyülekezet, mert mit fog tudni eszünkbe juttatni a Lélek? Nem felesleges tevékenység, ha eszténként megpróbálunk egy-egy aranymondást memorizálni. Mert lehet, hogy egy megszorult helyzetben az eszünkbe jut, mert a Lélek eszünkbe juttatja.

Teológus korunkban szép szokás volt, hogy jártunk a Schweitzer Otthonba segíteni reggel a mosdatáskor, olyan idős embereknél, akiket csak mások tudtak megmosdatni. Ott az egyik ilyen ágyon (általában azzal fejeztük be, hogy egy kis igét is olvastam) volt egy nagyon idős bácsi... Olvasok egy igét — és könnybe lábadt a szeme. Gondoltam: csak nem megbántottam valamivel? Akkor ő elárulta: ez volt a konfirmációs igém. — 80 év felett járt már... De ez azért volt

lehetséges, mert volt mi eszébe jusson. Legyenek Jézus-igék bennünk, mert a Szentlélek nem mást fog tenni, mint Jézusra emlékeztet. Más szavakkal is így mondja ezt a *János 15,26* versében Jézus: „Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyosságot én rólam.” És egy újabb kifejezés a Pártfogó Szentlélekről Jézustól: „Ő engem fog dicsőíteni, mert az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek.” (*Jn 16,14* és hasonlót tartalmaz a következő vers is).

Tehát a Szentlélek: a Szentháromság harmadik személye, de ezért valljuk mindig, hogy mi *egy* Istenben hiszünk. Mert a Szentháromság titok, de mi egyszerre valljuk, hogy *egyetlen* Istenünk van, és valljuk erről az egyetlen Istenünkről, hogy amikor Jézus itt járt, akkor Őbenne Isten volt jelen, és valljuk, hogy amikor a Szentlélek itt van a szívünkben, akkor ugyanez az egy teljes Isten és így Jézus van a szívünkben. Az élő, feltámadott, mennybe ment Jézus — a Lelke által. Tehát ne úgy gondoljunk Jézusra, mint aki úgymond földrajzilag nagyon távol van. A menny az itt most nem a 'felnézek a csillagos égre' — hanem az egy létforma. A földi testhez kötöttséggel nem korlátozott létforma.

Például a mindenütt jelenvalóság létformája. A 33 évében a mi Urunk Jézus is vagy Galileában volt, vagy épp Jeruzsálemben. Mert alázattal alávetette magát az emberléttel járó létforma korlátainak is. A mennybe menetele azt jelenti, hogy nincsenek már ilyen korlátok.

Úgy olvasom egyébként a megjelenés-történeteket is, hogy Jézus éppen ezt akarta jelezni: Ő a bezárt falaknál is megjelent. Az egy jeladás volt. Mintha ezt üzenné: Falak engem nem tudnak kinn tartani! Mi tudna engem tőletek elválasztani? Tehát az Úr Jézus jelen van a Lélek által.

Hadd tegyem hozzá, hogy a mi református köreinkben legyünk erre büszkék: Kálvint a Szentlélek teológusának szokták nevezni. Ne engedjük át a Szentlelket a karizmatikus közösségeknek. A karizmatikus közösségek talán (ha szabad így mondanom:) túlhangsúlyozzák a Lélek szerepét. De az, hogy a Szentlélek által van, hogy mi megtértünk, hogy a Szentlélek tesz egyedül képessé a Jézust követő életre, a megszentelődésre, ezt minden református ember ugyanígy kell, hogy vallja. Ha a Szentlélek nem lakozna bennünk, akkor nem tudnánk Jézus-követő életet élni, azaz keresztyénnek lenni.

Ha vannak olyan csoportok, amelyek valamilyen aspektust szektás szintig elvisznek, akkor nehogy abból az következzen, hogy mi nem merünk a Szentlélek témával foglalkozni. Önmagunk óriási megszegényítése lenne. Maga Jézus ígérte meg és küldte el a vigasztaló Szentlelket. Világosan jelezte, hogy ez lesz az Ő új létformája közöttünk: a nem testhez kötött típusú létformája.

Az apostolok világosan látták ezt. Pl. az *1Korinthus 12,3*-ban ezt olvassuk: „senki sem mondhatja: Jézus Úr, csakis a Szentlélek által”, vagy a *2Korinthus 3,17*-ben: „az Úr pedig a Lélek”. Egy ilyen szinte definíciószerű azonosságtételt olvasunk. A Szentlélek Jézuséból merít, Jézust dicsőíti, Jézust juttatja az eszünkbe. Ő Jézus Lelke.

Felírtam a jegyzeteimben, de most csak röviden említem, Jézus ezt is mondta: „Maradjatok énbennem, és én tibennetek” (*Jn 15,4* — a János ev. 15. feje-

zete is a „búcsúbeszéd” része. Nagyszerű ígék, de most nem részletezem). Ez, hogy: „és én tibennetek” („maradok” – mondja Jézus), ez erre is utal, hogy Ő, az élő Jézus, a jelenünkben, a mában velünk van, és *bennünk lakik a Lélek által*.

A *Máté 24*-ről röviden hadd szóljak. Ott Jézus a visszatérésével kapcsolatban említi, hogy hogyan lehet majd meglátni, hogy a földi életben Vele jó kapcsolatban voltunk-e. Elég megdöbbenő dolgokat mond arról, hogy ha az éhezőknek enni adtunk, ha a szegényeket, mezteleneket fölruháztuk, a börtönben lévőket meglátogattuk, azt Ővele cselekedtük meg.

Tehát annyira jelen van, hogy nem valamilyen csak spirituális típusú Ótdicsőítést vár el tőlünk, hanem a Hozzá való kapcsolatunkat, ember-embertárs közötti cselekedetekkel is meg lehet mutatni. Jézus úgy veszi, hogy vele találkoztunk, amikor valakin segítettünk. Ő maga mondja ezt magáról. Nem akarom túlzásba vinni, nem úgy értem, hogy az az ember, akinek segítünk, maga Jézus volna, hanem azt értem ezen ígék alatt, mintha Jézus ezt üzenné: az irántam való szereteteket az egymás iránti szeretettel lehet megmutatni.

A *János első levele*, ami ma többször előkerült, erről is világosan szól. Ez az a levél, amely az „Isten szeretet” definíciót is tartalmazza a 4. részben (8. és 16. versek). De ez az a levél, amely arról is világosan bizonyosságot tesz, hogy ha Istent szeretjük, nem tehetjük, hogy a testvéreinket pedig gyűlöljük (1Jn 4,20). Nem lehet az embertársam iránti szeretetlenség mellett *csak azt* fenntartani, hogy de „Istent szeretem”. Jézus azt várja, hogy az iránta való viszontszeretünk – mert Ő „előbb szeretett minket” (1Jn 4,19) – az embertársi kapcsolatainkban jelenjen meg.

Csak nagyon röviden hadd említsem az úgynevezett „főpapi imát” (*János ev. 17.* fejezet). Jézus imádságából csak ezt a kifejezést emelem ki (20. vers): „nem értük könyörgök csupán, hanem azokért is, akik az ő szavukra hisznek énbennem” – tehát Jézus imádkozott értünk is! Nemcsak az első tanítványaiért, hanem egy láncolatért: mindenkiért imádkozott, akik majd az Ő tanítványai szavára hisznek Őbenne.

A mai napig minden keresztyén emberért Jézus imádkozik. Ezt nemcsak a főpapi imában ígérte meg, hanem Pál apostol is így látja ezt. Az *1Timóteus 2,5*-ben ezt olvassuk: „egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus.” A kontextusból (1Tim 2,1-7) világosan kiderül, hogy ezt a megdicsőült, mennyben levő Jézus Krisztusról mondja. Azt akarja világosan jelezni, hogy Ő teljesen Isten, és a testlételekor pedig teljesen ember is volt.

Nincs más közbenjáró. De kell jobb? Jézus, aki megváltó halált szenvedett értünk, Ő kéri az Atyát, hogy ez a megváltó halál legyen érvényes számunkra is. Ennél jobb közbenjárót nem kell keresnünk!

Nagy szeretettel, mások iránti tisztelettel mondom: vannak testvéregyházaink, ahol más közbenjárót is keresnek. A Szentírás világosan *egy* valakit nevez annak. Kimondja így, hogy „*egy* a közbenjáró”, Ő az Úr Jézus Krisztus.

Jézus elvégezte a megváltást, él, az Atya jobbán van, és az a mostani tevékenysége, hogy minél több emberre az Ő megváltása érvényes legyen. Hogy lesz ez valósággá? Általunk, általatok. Most már nem onnan a mennyből akar

Ő megszólítani embereket, hanem a tanítványok bizonyágtétele által. Micsoda fölemelése ez a tanítványnak? De micsoda felelősség is!

Jézus azt szeretné, ha te és én lennénk annak a hírnek a továbbadói, hogy Ő a Megváltó.

A Szentírás világosan emlékeztet arra, hogy ha akarja, Ő megteheti, hogy a mennyből is a megdicsőült testével oda áll elénk. Ezt tette a damaszkuszi úton Pál apostollal (ApCsel 9,1-9). Ehhez a kivételszerű, az Ő szabadságában álló megjelenéséhez képest sokkal többször mondta azt, hogy „ti” — tehát a tanítványoktól várja el azt, hogy az Ő bizonyágtételei legyenek. (Lásd pl. Mt 5,13-16: „ti vagytok a föld sója”, „ti vagytok a világ világossága”.)

Lehet, hogy valaki ma is egy megtérés-élményt is úgy él meg, mint Pál a damaszkuszi élményt, hogy úgy tör rá az ige valósága, hogy azt éli át, hogy ezt nekem közvetlenül Jézus mondja. De az alapeset az, hogy tanítványok bizonyágtétele alapján jelenik meg Ő a mában, egy újabb benne hívőnek az életében.

Csodálatos fölértékelése a tanítványlétnek, de igen rokasztó teher is a tanítvány életén, mert most már remélem, látjátok (ez nem menekülés a részemről), hogy nemcsak a lelkipásztor dolga ez. Minden hívő embernek küldetése a Jézusról való bizonyágtétel.

Értsétek jól: nem azt mondom, hogy a munkátokat otthagya, reggel 8-tól délután 4-ig is ezt tegyétek, nem erről van szó, hanem a keresztyén Jézus-követés — az egy létforma. Ahogyan jelen vagy a munkahelyeden, az is része ennek a bizonyágtételnek: hogy Jézus lelkületével vagy ott. Akkor rákérdeznek majd: te miért nem visszaszemtelenkedéssel válaszoltál, amikor a főnököd megsértett? Ez beszédtemává tud válni, hogy te jézusi lelkülettel tudtál ott reagálni valamire.

Higgyük el, lesz alkalmunk a szóbeli bizonyágtételre is, de az elsőrendű feladatunk a Jézust követő élet. Ez maga is bizonyágtétel.

Nem akarom dramatizálni: a sajtót, ha nézitek — ma a Jézust követő élet az úgy kilóg a környezetéből, a társadalomból, hogy ezért ma nagyon igaz, hogy az önmagában már bizonyágtétel.

A tiszta házasság: az egy keresztyén bizonyágtétel. Mert te tudod és vallod is egyébként, hogy Jézus erejével éled a tiszta házasságodat. Te magad alkalmatlan lennél, de Krisztus él, Ő jelen van, Lelke által belül van az életedben, és ezért hűségességes hitvese vagy a párodnak. Ezzel ma nagyon kilógunk a környezetünkből.

A bizonyágtételünk nem óriási, kiemelkedő látványos dolgokkal kezdődik, hanem a mindennapi életben a Jézus Krisztus követésével.

A régiek mondták: mit gondolna, mit szólna, mit tenne a helyemben Jézus? Ez régi keresztyén bölcsesség, annak a remek kifejezésére, hogy úgy éljem a jelenemet, hogy ha valamilyen helyzetbe kerülök, az legyen a legdöntőbb mérce, hogy Jézus hogyan válaszolna arra a helyzetre.

Nem ismétlem magam, de ezt csak az ige alapos ismeretével, ha az ige bennünk él, állandóan a Lélek uralma alatt élünk, csak így lehet végbe vinnünk. De a 'mit gondolna, mit szólna, mit tenne a helyemben Jézus?' szerintem re-

mek emlékeztető arra, hogy a Jézust követő élet az első számú bizonyágtételi eszközünk a mában, a jelenben.

Hadd olvassak — pár szavát kiemelve — még egy igét. Ez nekem kedves igém, és úgy adódott, hogy az előző félévben a diákjaimmal is a *Filippi levéllel* foglalkoztunk. Ezért most már befejezésül hadd álljon itt egy-két Filippi-levélbeli ige.

Az egyik, amit fejből tudtok, de hadd idézzem, az ú.n. Krisztus-himnusz a *2. rész 5-11 versek*: „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieieké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.”

Ebből az igéből csak egy mondatot hadd emeljek ki végül: „Megalázta magát.” Nem lehet nem látnunk, hogy Jézusnak a legdöntőbb indulata a másokért való alázat és szolgálatvállalás. Ő ennek az egyetlenszerű megvalósítását mutatta be, hogy Ő Istenként maradhatott volna a mennyben, de Ő nem tekintette zsákmánynak az Isten-voltát. Még erre a tökéletes létformában lételre sem úgy tekintett: nekem ez megvan, itt megállunk, hanem az emberré létel mellett döntött. Megalázta magát.

Tehát a szenvedés föl vállalása, a másokért élés, az áldozatvállalás jézusi indulat. Igazi értékek a földi életünkben nincsenek szenvedés, áldozathozatal nélkül. Ha valaki mindig csak a napos oldalon, kényelmet keresve él, az nem ismerheti meg az igazi jézusi indulatot. Mert ha tehetséggel lát el a mi Urunk, vagyonnal lát el, az nem azért van, hogy mindez nálam teljesen megálljon. Az egy eszköz, amivel lehet szolgálni. Ha valaki vesz egy jobb tévét, vegyen — nem ez ellen szólok. Azt akarom mondani, hogy amit én kapok, azt úgy, ahogy van, szolgálatra kapom. Nem a magam kényelme érdekében kapom, nem csak azért, hogy „jól érezzem magam”, hanem azért, hogy másoknak is szolgálhassak vele.

Az az indulat legyen bennetek, ami Jézusban is megvolt — ebben Ő az egyetlenszerű példát adta, hogy az Istennél ott maradás helyett a megváltó haláláig megalázta magát.

De nem áll meg itt persze ez a gyönyörű hitvallás: Ezért Isten Őt válaszul „fel is magasztalta” (9. v.). Egy V-betűvel ábrázolható az üdvtörténet ezen része: az alászállás és a megdicsőülés egyaránt benne van ebben a Krisztus-himnuszban.

Igen, vallom, hogy végül is Isten minden áldozathozatalt ebben a felmagasztalásban is részesít. Csak azt nem úgy, ahogy mi feltétlenül elképzeljük, és nem akkor, amikor váránk. Ezt Ő fenntartja a saját maga hatáskörében. De nincs értelmetlenül hozott áldozat. Nincs értelmetlenül szeretése valaki másnak. De lehet, hogy a gyümölcse csak sokkal később fog meglátszani.

A jézusi lelkület végül felmagasztaltatik. Azaz Isten kimondja rá, hogy jól tetted. „Jól van, jó és hű szolgám.” (Mt 25,21 és 23. v.) De el kell tudjuk engedni a hogyan-t és a mikor-t. Ez nagyon nehéz. Szeretném azonnal látni a gyümölcsöt, szeretném, hogy akit szeretek, viszontszeretne, stb. Ez mind nagyon megérthető, de Jézussal el kell tudni hordozni azt, hogy majd az Úr dönti el, mikor lesz a felmagasztaló része az áldozatnak.

Az egész végül is világosan a Jézus Krisztus dicsőítésével végződik. Lesz egy olyan idő, amikor mindenki csak egyet tud: kimondja, hogy ő Isten Fia, és hódol előtte (Fil 2,10-11). De ez akkor lesz, amikor Ő visszajön. A mi dolgunk, és ez nagyon nehéz feladat, most arra hívni meg az embereket, hogy most, a mában — ismét a mában vagyunk, a Zsidókhoz írt levél többször idézi a 95. zsoltárt: „Ma, ha az Ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket!” (Zsid 3,7-8; 4,7) — a *mindenkori mában* hódoljunk már Jézus előtt. Mert akkor ez a mi jelenünket meggazdagítja, megáldja, s akinek bizonyosságot teszünk, őt szintén meggazdagítja, megáldja.

Ez így nincs kimondva, de szerintem nagyon világos a Szentírás egészéből, hogy amikor ez megvalósul, akkor lesz, aki ezt nem önszántából teszi. Amikor Ő visszajön, akkor, aki addig az Ő ellensége volt, az is be kell vallja, hogy „Jézus Krisztus Úr” (Fil 2,11). De őnekik ott már késő. Ez a fájdalmas ebben.

Ne várja meg senki azt a mindenkinek kényszerű vallástételt, amikor Ő újra nyilvánvalóvá teszi, hogy Ő az Úr mindenek felett. Mi *most* tudjuk ezt róla. Mi most hisszük már, hogy neki adatott minden hatalom (Mt 28,18). A mi kiváltságunk, hogy *dönthetünk most mellette*, és ezért a mindenkori mában, a jelenben átéljük jelenlétét, áldó erőit. *Fil 3,10* szerint a Jézussal való kapcsolatainkról vallunk így: „hogy megismerjem őt és az feltámadása erejét”. Ez nemcsak azt jelenti, hogy majd egyszer fel fogok támadni, hanem a földi életemben a feltámadott Jézus erőivel élhetek.

Nyilván ebben a gyülekezetben nem kell túlhangsúlyoznom, de nem szabad nem beszélnem róla végül, hogy az imádságnak is csak azért van értelme, mert Jézus él. Mert van „Jézus Krisztus ma” — hogy a címünkre utaljak. Az imádság mi más, mint a vele való beszélgetés, a kapcsolat ápolása — mások szép képével: olyan, mint egy lélegzetvétel, hogy egészséges levegőt szívok be. Igen, ez a levél, hadd idézzem végül, az imádság sok-sok szavát felsorolja egy nagy-szerű részben, egy himnikus részben, és ezzel fejezném be, a *Filippi 4,4-7* verseivel:

„Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete! A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt! Az Úr közel! Semmiért se aggódjatek, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.”

Igen, van kérés a magunk számára, és van közbenjáró kérés mások számára. De sohase csak kérjek, minden imánkban legyen hálaadás, még a kéréseinket is hálaadással tárjuk fel! Miattunk van erre szükség. Amit megköszönök, azt éltem át igazán. Azzal tudatosult bennem, hogy kaptam Istentől. A

JÉZUS KRISZTUS A BIBLIÁBAN, ÉS JÉZUS KRISZTUS MA

hála lelkiületével való imádság lehet közbenjárás és kérés is. Az Ő válasza erre a kapcsolatápolásra az, hogy Ő meg fogja őrizni szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban.

Végül hadd mondjam: én is vallom, hogy üdvbizonyosságom van. Nektek is legyen, testvéreim! Ez nem egy beképzelt, önelégült mondat akart lenni, mivelhogy nem rám épül az üdvbizonyosságom. Azért van üdvbizonyosságom, mert csak Jézustól várom. Őbenne pedig nem lehet csalatkozni.

Legyen nektek is üdvbizonyosságotok! A zárómondat, hallottátok, mi volt? Nem mi őrizzük meg, nem arra hív fel, hogy ti őriztétek meg gondolataitokat a Krisztus Jézusban. „Isten békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.”

Így legyen ma is, holnap is, a „mindenkori mában” az Úr Jézus jelen az életünkben.

Köszönöm a meghívást!

* * *

A mi Urunknak, az Úr Jézusnak kegyelme, Istennek, a mi Atyánknak szeretete és Szentlelkének közössége legyen mindnyájan mivélünk! Ámen.

434. dicséret

Drese A., Darmstadt, 1698.

Ve- zess, Jé- zu-sunk, S vé- led in- du- lunk.
Küz- de- lem- re hív az é- let,
Hadd kö- ves-sünk ben- ne té- ged;
Fog- jad a ke- zünk, Míg meg- ér- ke- zünk.

2. Adj erős szívet, Hogy legyünk hívek. És ha terhet kell viselnünk, Panaszt mégsem ejt a nyelvünk; Rögös bár utunk, Hozzád így jutunk.

3. Sebzett szívünk majd Mikor felsóhajt, Vagy ha másért bánat éget, Adj türelmet, békességet, Reménnyel teli Rád tekinteni.

4. Kísérd lépteink Éltünk végéig, És ha roskadozva járunk, Benned támaszt hadd találunk, Míg elfogy az út S mennyben nyitsz kaput.